

MŠE ZA ZEMŘELÉ

ČTYŘI PROMĚNLIVÉ ČÁSTI

Petr Eben

I. VSTUPNÍ ZPĚV

Antifona

L *mf*

Od-po-či-nu-tí věč-né dej jim Pa-ne, a svět-lo věč-né ať jim sví-tí.

Varhany

Antifona se opakuje po sudých verších žalmu (krom 16. V.)

Žalm 64 ©

1. Bo - že, tobě patří chvalozpěv na Si - o - nu, to - bě ať je splněn slib v Je - ru - za - lé - mě.
Vy - slyš mou mod - lit - bu, k to - bě přijde kaž - dý člo - věk.
(Antifona)

3. Tís - ní nás naše ne - věr - nos - ti, ty však je od - pouš - tíš.
Štas - ten ten, jehož si volíš a při - jí - máš, a - by přebýval v tvých ná - dvo - řích.
(Antifona)

5. Dej - me se sytit štěstím tvé - ho do - mu, svá - tostí tvé - ho chrá - mu.
Ve spravedlnosti nás podivuhodně vy - slý - cháš, Bo - že na - ší spá - sy.
(Antifona)

II. ZPĚV MEZI ČTENÍM

mf

① Od - po - či - nu - tí věč - né dej jim Pa - ne, a svět - lo věč - né ať jim sví - tí.
 ② V pa - mě - ti věč - né bu - de spra - ved - li - vý, zlych po - mluv ne - mu - sí se bát.

TRACTUS

① *f*

Pa - ne, zbav du - še všech ze - mre - lých vě - ři - cích kaž - dé - ho pou - ta hří - chů.

5 *mf*

Ať si při - pě - ním tvé mi - los - ti za - slou - ží u - nik - nout tres - ta - jí - cí - mu sou - du.

9 *p* *f* *p*

Dej, ať po - ží - va - jí svět - la věč - né bla - že - no - sti.

SEKVENCE (CHORÁLNÍ)

Liché sloky 2 kantoři, sudé schola (celá)

1. V den ten hněvu, v den ten lka - vý svět se změ - ní v popel žhavý Si - bi - la i David praví.
2. Straš - ná hrů - za lid - stvo schvátí, až se věč - ný Soudce vrá - tí všechny uč - ty vy - rov - na - ti.

3. Pol - ni - ce zvuk pro - ni - ka - vý že - ne z hrobů četné da - vy, před soudcov - ský trůn je sta - ví.
4. Smrt i tvorstvo ža - sem ztrnou, jak se ze - všad li - dé hrnou k Soudci, mno - zí s hříchu skvrnou.

5. Přiná - ší se psa - ná kni - ha, v ní je všechna hříchů tí - ha, pod - le ní trest vi - ny stí - há.
6. A když Soudce k soudu vstane, zje - ví se vše u - kryva - né, bez trestu nic nezů - sta - ne.

7. Co - pak, chu - dá - k, řek - nu? Bě - da. Ob - háj - ce se na - jít ne - dá, vždyť i cnot - ný po - moc hle - dá.
8. Krá - li hrůz - né ve - leb - nos - ti, dár - ce věč - né bla - že - nos - ti, spas mě, zdro - ji sli - tov - nos - ti.

9. Roz-pomeň se, Pa - ne mi - lý, kvů - li mně šels k svému cí - li, ne - za - trať mě v o - né chvíli.
10. Tys mě hle - dal do umdlení, snášels kří - že u - tr - pení, kéž to pro mne marné ne - ní.

11. Soudce přísný, splň mé přání, s hříšní - kem měj sli - to - vá - ní, dřív než do - jde k zúčtová - ní.
12. Bo - lestně svou cí - tím vi - nu, ú - pím, rdím se, hanbou hy - nu, pro - sím, odpusť, Bo - že Sy - nu.

13. Ma - ri - i dals roz - hře - še - ní, lo - tr do - šel vy - sly - še - ní, i já dou - fám v od - puš - tě - ní.
14. Pros - by mo - je má - lo platí, ty však mů - žeš z lás - ky dá - ti, že mě o - heň ne - za - chvá - tí.

15. Kéž jsem po - tom ov - cí věrnou, od zlych koz - lů oddě - le - nou, po - pra - vi - ci postave - nou.
16. Trest až vy - řkneš zlo - ře - če - ným, v o - heň věčný za vr - ženým, při - druž mě k svým vy - vo - leným.

17. V ža-lu se má hla-va sklá-ní, snaž-ně pro-sím bez u-stá-ní, dej mi šťast-né u-mí-rá-ní.

18. Bu-de nář - ků to den, Pa-ne, den, kdy hříš - ník k sou - du vsta - ne

2 Kt.
z hro-bo-vé - ho své - ho lo - že. 19. To-ho po-tom u - - šetř Bo-že.

Do-přej, Pa-ne Je-ží-ší, po-ko-je všem ze-mře-lým. A - - men

volněji

III. ZPĚV K OBĚTOVÁNÍ

Pa-ne Je-ží-ší Kris-te, Krá-li slá-vy, vy-svo-bod du-še všech ze-mře-lých vě-ří-cích z ú-trap

posmrtných a ze zá-vratné hlu-bi-ny; vytrhni je ze lví tlamy ať je ne-po-hl-tí hlubina

zá-hu-by, ať se ne-zří-tí do tmy. Ný-brž ať vo-je-vůd-ce sva-tý Mi-cha-el je u-ve-de

do sva-té-ho svět-la, které jsi A-bra-há-mo-vi kdy-si za-slí-bil a po-tom-stvu

je-ho. Pa-ne, při-ná-ší-me to-bě obětní da-ry a modlitby chvá-ly. Přijmi je za ty

26 *f*

du-še, na které dnes vzpomí-ná-me. Pro-sí-me Pa - ne, dej, ať pře - jdou ze smr-ti do

32 *mf* *p*

ži-vo-ta, kte-rý jsi A - bra - há-mo-vi kdy - si za - slí - bil a po-tom-stvu je - ho.

IV. ZPĚV K PŘIJÍMÁNÍ

⑤ *p* *mp* *p* *mf* ①

Světlo věčné ať jim svítí, Pane, u tvých svatých na věky, vždyť ty jsi dobro-tivý. Odpočinutí věčné dej jim,

8 *mf* *mp* *p*

Pane, a světlo věčné ať jim sví-tí, ať jim sví-tí u tvých svatých věčně, vždyť ty jsi dobro-ti-vý.

(Případně 64. žalm jako ke Vstupu)

Ediční poznámky.

Mše za zemřelé pro scholu, lid a varhany pochází z roku 1966.¹ Podtitul „Čtyři proměnlivé části“ napovídá, že se jedná ve skutečnosti o proprium ke mši za zemřelé s českým textem z doby po 2. vatikánském koncilu (před liturgickou reformou). Instrukce chybí, ale lze se domnívat, že autor jako vhodné ordinárium mínil používat své České mešní ordinárium, které dokončil ve stejné době (1965), stylově odpovídá a je dnes rozšířené.

Jedná se o neznámé až zapomenuté dílo, které bylo někdy před rokem 1989 asi neoficiálně vydáno tehdejší rozmnožovací technikou cyklostylu. Kopie jsou ve vlastnictví některých zejména pražských varhaníků, ale podrobnější informace o vzniku a provádění díla chybí.

Vstupní zpěv. Výběr veršů k *introitu* odpovídá *Graduale romanum*. Jak je míněna poznámka na str. 1: „krom 16. V.“ není zřejmé.

Zpěv mezi čteními je dnes, kdy *Graduale romanum* nabízí několik variant, jedno z možných *graduale*. *Graduale* je alternativní (původnější) zpěv k *responsoriálnímu žalmu*. Zpívá se buď jedno, nebo druhé. Žalm zpravidla obsahově navazuje na první čtení.

Sekvence. V *Sekvenci* použil autor přímo melodii gregoriánského chorálu (Eben je autorem doprovodu) a v původním tisku byla zařazena na konci. Následuje po druhém čtení (nebo bezprostředně, pokud druhé čtení není). Po liturgické reformě se *sekvence* vypouští, což neznamena, že není přípustná. Naopak v době tohoto vydání si tuto sekvenci např. pražský arcibiskup, kardinál Dominik Duka přeje. Zněla při pohřbu kardinála Miloslava Vlka i při zádušní mši za hraběnku Waldsteinovou (2017). Krásný český meditativní text sekvence lze jen doporučit.

Po reformě je uvedený *tractus* určen jen pro dobu postní. Mimo doby postní předepisují liturgické knihy jako zpěv před evangeliem aleluja. Vhodná nalezneme v lekcionáři nebo v *Graduale romanum*.

Sekvence je oproti (úsporné) předloze, kde byly všechny verše na stejný nápěv zapsány pod jedním systémem, vysázena přehledněji, po dvou verších, jak následují za sebou.

Zpěvy k obětování a k přijímání odpovídají v graduálu offertoriu a communiu.

Ondřej Šmíd

---

1 Eva Vítová: *Petr Eben*, Praha 2004, s. 186, 234.